हिमाली गाउँपालिका

धुलाचौर, बाजुरा

आ.व. २०७५।७६ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

हिमाली गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

धुलाचौर, बाजुरा

७ नंम्बर प्रदेश नेपाल

२०७५ साल असार १० गते

गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू ,गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु उपस्थित सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरु,

हिमाली गाउँपालिकाको यस गरिमामय गाउँसभामा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गैरवान्वित भएको छु ।

नेपालको संविधान जारी भई उक्त संविधानले व्यवस्था गरेबमोजिम देशमा संघीयता कार्यान्वयनमा आएको छ । लामो समयसम्मको आम नेपाली जनताको प्रतीक्षा, दश बर्षे सशस्त्र संघर्ष, २०६२।६३ को जनआन्दोलन, मधेश आन्दोलन, दुईपटकसम्म भएको संविधानसभाको निर्वाचन पश्चात जनताका प्रतिनिधिले नै निर्माण गरेको संविधान हाल कार्यान्वयनमा रहेको छ । संविधानले सुनिश्चित गरेका प्रावधानहरुलाई अक्षरसः पालना गर्ने क्रममा स्थानीय तहको निर्वाचन, २०७४ सम्पन्न भई आज हामी हिमाली गाउँपालिकामा स्थानीय सरकारको रुपमा रही आफ्नो नीति आफै बनाउने र आफ्नो लागि आफैँ शासन गर्ने लोकतन्त्रको अभ्यास स्थानीय तहमा नै गर्न पाउँदा निकै खुशी छौँ । देशलाई यस स्थितिमा ल्याइपुर्याउन आफ्नो प्राण उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण महान सहीदहरु, जनआन्दोलनका घाइतेहरु, द्वन्द्वपीडितहरु तथा देशमा गणतन्त्र तथा संघियता स्थापना गर्न अहम् भुमिका खेल्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात व्यक्तिहरुलाई स्मरण गर्न चाहन्छौँ । संघीयता र स्थानीय सरकार मार्फत गाउँगाउँमा सिंहदरबार, आफ्नो गाउँ आफैँ बनाऔँ, जनताको सबै भन्दा नजिकको सरकार जस्ता कार्यक्रमहरुलाई मुर्तरुप दिने जिम्मेवारी हाम्रो काँधमा आएको छ । यो हाम्रो लागि अवसर र चुनौति दुवै हो । अधिकार, स्रोत साधन, बजेट, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता समेत स्थानीय तहमा स्थानान्तरण भई तल्लो निकायलाई अधिकारसम्पन्न बनाउने प्रयास गरिएको छ, जुन स्वागतयोग्य छ । नेपालको संविधानको प्रावधान अनुसार अधिकार र स्रोत साधन सम्पन्न स्थानीय तहको गठन भएको छ । उक्त स्थानीय तह सरकारकै रुपमा रहेको र कानुनी प्रावधान अनुसार व्यवस्थापकीय, कार्यपालिकीय र न्यायिक अधिकारको प्रयोग गर्ने व्यवस्था रहेको छ । स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भइसकेको र देशमा

राजनीतिक रुपमा स्थायित्व कायम भएको, विकासका गतिविधिहरु फस्टाउने सम्भावनाहरु देखिएको, नेपाल गत आ.व. २०७३।७४ मा सबैभन्दा धेरै आर्थिक वृद्धि गर्ने देशको सुचिमा अगाडि रहेको, सक्रिय जनसंख्याको हिस्सा उच्च रहेको, जनतामा विकासप्रतिको तीव्र चाहना, जनप्रतिनिधिमार्फत स्थानीय तहमा नै जवाफदेहिता, पारदर्शिता, उत्तरदायित्वको अभ्यास हुने, स्थानीय तहदेखि नै लोकतन्त्रको असली अभ्यास हुन थाल्नु ग्रामीण क्षेत्र विकासका नयाँ संकेतहरु हुन् । स्थानीय तहले आफैँ आफ्नो क्षेत्रभित्र लगाउने कर, शुल्क तथा राजश्वको दर निर्धारण गर्ने, वर्षभरी प्राप्त हुने राजश्वको अनुमान गर्ने, प्राप्त हुने अनुदान तथा अन्य स्रोतको प्रक्षेपण गर्ने, बजेट सीमा निर्धारण गर्ने, स्थानीय तहका गाउँगाउँ, बस्ती, टोल हुँदै वडा समिति र विषयगत समितिमा कार्यक्रम तथा योजनाहरुको वृहत छलफलपश्चात कार्यपालिकाले स्वीकृत गरी गाउँसभामा आज पेश हुन आएको हिमाली गाउँपालिकाको दोस्रो वर्षको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम साथै बजेट घोषणा गर्न पाउँदा म निकै हर्षित एवम् गौरवान्वित छु ।

उपस्थित गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यू लगायत गाउँसभा सदस्य ज्यू हरु :
अव म यस हिमाली गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. विगत १९ वर्षदेखि रिक्त स्थानीय तहको निर्वाचन भई जनप्रतिनिधि विहीन अवस्थाको अन्त्य भएको एक वर्ष पूरा भएकोछ । अवका दिनमा हिमाली गाउँपालिकाको स्थानीय सरकारले विकट भौगोलिक अवस्थितिमा रहेको यस गाउँपालिकामा सर्वसाधारण जनताले प्रत्यक्ष अनुभूत गर्ने खालका योजना तर्जुमा गर्ने, स्थानीय जनतालाई योजना तर्जुमा साथै कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष जनसहभागिता गराउने, मागमा आधारित यस क्षेत्रको माटो सुहाउँदो कार्यक्रम तथा विकास गतिविधिहरु सञ्चालन गरी यस क्षेत्रका जनताको आर्थिक सम्वृद्धि कायम गर्ने प्रमुख नीति लिईएको छ ।

२. यस क्षेत्रमा सडकको पूर्वाधार विकास गर्न निकै कठिन छ । अवको दिनमा यहाँ सडक निर्माण गरी गाउँगाउँमा बाटो ल्याउनेतर्फ विशेष प्राथमिकता दिइने । हाल यस गाउँपालिका क्षेत्रमा बाँधुदेखि कवाडीसम्म कर्णाली करिडोर निर्माणाधिन ट्र्याक खोल्ने काम भइरहेको अवस्थामा छ । यस वर्ष यस करिडोर छोएका कम्तीमा तीन वटा वडा कार्यालयमा मोटर बाटो पुगिसकेको अवस्था छ

। उक्त सडकको स्तर उन्नति गर्नका लागि थप बजेटको व्यवस्था गर्नुका साथै वाँकी वडाहरुमा सडक सञ्जाल सँग जोड्नको लागि आवश्यक सम्भाव्यता अध्ययन गरी उपयुक्त बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

३. गाउँपालिकामा पुर्वाधार विकास गरी समृद्ध बनाउने क्रममा क्रमशः गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका काठे एवम ढुङ्गे पुलहरुलाई विस्थापित गर्दै झोलुंगेपुल निर्माणतर्फ ध्यान केन्द्रित गरिनेछ ।

४. हिमाली गाउँपालिकामा कृषि अन्न तथा वालीहरु उत्पादनको लागि मौसम प्रतिकूल छ । यस क्षेत्रमा अनुकूल समयमा उत्पादन हुने आलु, गहुँ, कोदो, सिमि, जौं,फापर लगायतका अन्नको उत्पादन बढाउनेतर्फ आवश्यक कार्यक्रमहरु ल्याइनुका साथै यस क्षेत्रका बाँधु, पाँडी, धिम, बोल्ढीक, फैती रुगिन, बिँछ्या जस्ता ठाउँलाई अन्न तथा नगदे बालीको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी पकेट क्षेत्र घोषणा गरि तदअनुरुप क्रियाकलाप संचालन गरिने छ । पशुपालनको रुपमा भेडा, च्यांग्रा बाख्रा, तथा झुमा गाईको व्यवसायिक उत्पादन गरी पशुजन्य उत्पादन अभिवृद्धि गर्नुका साथै निर्यात गर्नेतर्फ कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ । पशुजन्य उद्योगहरु स्थापना गर्न प्रोत्साहन दिइनेछ ।

५. हिमाली गाउँपालिकाको सम्पुर्ण क्षेत्रभित्र रहेका ऐतिहाँसिक मठ मन्दिर, गुम्वाहरुको उचित संरक्षण गरिनेछ । यस क्षेत्रको सांस्कृतिक तथा स्थानीय कलाकृति, मौलिक, साँस्कृतिक परम्परा तथा रीतिरिवाजको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा प्रचार प्रसार गर्नका लागि डकुमेन्ट्री निर्माण गर्ने, सामाजिक सञ्जालबाट प्रचारप्रसार गर्ने तथा राष्ट्रिय टेलिभिजनबाट प्रसारण गर्ने लगायतका कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरिनेछ ।

६. उर्जा विकासको महत्वपूर्ण पूर्वाधार हो । उर्जा क्षेत्रको विकासको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ । यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका खोलानालाबाट विद्युत उत्पादनको लागि सम्भाव्यता अध्यायन गर्नको लागि पहल गरिनेछ ।

७. आजको युग सूचना र सञ्चारको युग हो । सूचना र सञ्चार प्रविधिविना समृद्धिको परिकल्पना गर्न सकिँदैन । यस क्षेत्रमा रेडियो तथा एफएम सुनिने व्यवस्था तथा इन्टरनेट सहितको सूचना प्रविधिको विकासका सम्भावनाबारे सम्बन्धित निकाय सँग समन्वय गरिनेछ । साथै वर्षभित्र यस गाउँपालिका लगायत वडा कार्यालयहरुमा इन्टरनेट सुविधा पुऱ्याइनेछ ।

८. यस क्षेत्रमा रहेका दलित, अल्पसंख्यक, अपांग, महिला लगायत लक्षित वर्गका लागि सशक्तिकरण गर्ने खालका कार्यक्रमहरु ल्याइएको छ । महिलाको स्थान समाजमा पुरुषभन्दा न्युन छ, उनीहरुलाई समाजको मूल धारमा ल्याउने, घरको

निर्णय प्रक्रियामा महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने, आफूले संविधान तथा कानुन बमोजिम पाउने हक अधिकार बारे जानकारी गराउने लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । अवको विकास अपाङ्गमैत्री, वालमैत्री, महिलामैत्री वनाउनेतर्फ नीति अङ्गिकार गरिनेछ । अपांगता भएका बालवालिकाको लागि विद्यालयमा छात्रवृत्ति दिने, अपांगहरुलाई सरकारले दिने गरेको सामाजिक सुरक्षा वापतको रकम पाए नपाएको सम्बन्धमा खोजी गरी नपाएको खण्डमा पाउने व्यवस्था गरिनेछ । दलित समुदायलाई गरिँदै आएको सामाजिक विभेदको अन्त्य गर्ने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याइनेछ र यस समुदायको विकासको लागि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै आदिवासी जनजाति, लोपोन्मुख समुदाय तथा अल्पसंख्यक हरुलाई समेत विकासको मूलधारमा ल्याउन विभिन्न सिपमूलक तालिमहरुको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

९. सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरुको विवरण अद्यावधिक गरिनेछ । यस कार्यक्रम संघीय सरकार मार्फत सञ्चालन हुने भएपनि लाभग्राहीहरुको विवरण अनलाइन अद्यावधिक गर्नुका साथै सामाजिक सुरक्षा रकम समयमा नै प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ एवं सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रत्येक व्यक्तिको घरघरमा पुऱ्याईने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१०. यस गाँउ पालिकाका ६५ बर्ष भन्दामाथि र ७० बर्ष भन्दा मुनिका जेष्ठ नागरिकहरुको बिवरण तयार गरि मासिक रु २००। (अक्षररुपि दुइ सय मात्र) र ग र घ वर्गका सम्पुर्ण अपागंहरुलाइ मासिक रु. १००। (अक्षररुपि एक सय मात्र) । सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापतको रकम उपलब्ध गराइने छ ।

११. गाउँपालिका भित्रका जनतालाई सुरक्षित खानेपानीको प्रवन्ध मिलाउनका लागि पहल गरिनेछ । खानेपानीको अभाव भएका वस्तीहरुमा स्वच्छ खानेपानीको सुविधा उपलब्ध गराउन खानेपानी आयोजनाहरु सञ्चालन गरिनेछ । साविक खानेपानी तथा सरसफाई सव डिभिजन कार्यालयमार्फत सञ्चालनमा रहेका वहुवर्षीय आयोजनाहरुलाई तोकिएकै समयमा सम्पन्न गर्न थप पहल गरिनेछ । फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने, खानेपानीको शुद्धीकरण गरेर मात्र पिउने, सरसफाईमा ध्यान दिने संस्कारको विकास गर्ने साथै निकट भविष्यमा नै यस क्षेत्रलाई पूर्ण सरसफाइ युक्त बनाउनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१२. यस क्षेत्रको जीवनबुटीको रुपमा रहेका महत्वपुर्ण जडिबुटी यार्सागुम्वा,कुटकी सतुवा, पाँचऔले, निर्मसी, जटामसी लगायतका महत्वपुर्ण जडिबुटी संकलन कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्ने तर्फ पहल गरिनेछ । जडिबुटीको व्यवस्थित

वजारको खोजी गर्ने र उचित मुल्य प्राप्त गर्नका लागि पहल गरिनेछ । यस क्षेत्रमा पाइने महत्वपूर्ण तथा बहुमूल्य जडिबुटीहरुको संकलन, प्रशोधन र बजारीकरणका लागि विभिन्न निकायसँग सहकार्य र समन्वय गरी उचित व्यवस्था गर्नेतर्फ ध्यान केन्द्रित गरिनेछ । साथै यस क्षेत्रमा रहेका खानीको खोज अनुसन्धान तथा उत्खननको लागि यथोचित प्रयास गरिनेछ । यस क्षेत्रमा पाइने लोपोन्मुख वन्यजन्तु रेडपान्डा, हिमचितुवा ,बाघ , भालु , डाँफे, कस्तुरी,झारल लगायतका वन्यजन्तुको संरक्षणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१३. हिमाली क्षेत्र पछाडि पर्नुको एक महत्वपूर्ण कारण शिक्षा क्षेत्रमा पिछडिनु हो । यस गाउपालिका क्षेत्रमा हाल रहेका अधिकांश विद्यालय निजि श्रोतबाट सञ्चालित छन ।यस क्षेत्रका सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत स्थायी शिक्षकहरुलाई विद्यालयमा नै टिकाइराख्न विविध कार्यक्रमहरु ल्याइने छ । विद्यालयभन्दा वाहिर रहेका वालवालिकालाई विद्यालय क्षेत्रभित्र ल्याउनका लागि भर्ना कार्यक्रमहरु, अभिभावकको लागि जनचेतना कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ । शिक्षाको संरचना पनि गाउँपालिकामा आइसकेको छ । विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम, सवैका लागि शिक्षा, जीवनपर्यन्त शिक्षा, प्रौढ शिक्षा, प्राविधिक शिक्षा, चेलीवेटी शिक्षा, युवा शिक्षा, लगायतका कार्यक्रमहरुलाई अगाडि ल्याइनेछ । वालवालिकाको लागि आउने दिवा खाजा कार्यक्रम, वालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम लगायत वालमैत्री विद्यालय, खेल्दै सिक्दै लगायतका कार्यक्रमहरुलाई समावेश गर्दै लगिनेछ । विद्यालयको पुर्वाधार विकास, वैदेशिक अनुदानलाई गाउँपालिकामार्फत ल्याउने, शिक्षकको पेशागत हकहित तथा कामप्रतिको प्रतिवद्धतामा वृद्धि गरी यस क्षेत्रको साक्षरता दर बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान केन्द्रित गरिनेछ ।

१४. हिमाली गाउँपालिका नेपालकै दुर्गम बाजुरा जिल्ला पिछडिएको क्षेत्रमा अवस्थित स्थानीय तह भएको कुरा प्रष्ट छ । जिल्ला सदरमुकाम भन्दा अत्यन्तै टाढा रहेकाले यस क्षेत्रको आर्थिक, शैक्षिक, सामाजिक, साँस्कृतिक अवस्था दयनीय रहेको छ । देश विकास तथा मानव विकासको मेरुदण्ड मानिने शिक्षालाई सरोकारवाला सबैको ध्यान यस क्षेत्रको शैक्षिक सुधार तर्फ केन्द्रित हुने नीति ल्याइनेछ । सरोकारवाला शैक्षिक निकायहरुद्धारा शिक्षक तथा विद्यार्थीहरुको हाजिर लगायत विद्यालयको विविध पक्षको यथार्थ जानकारी लिन समय समयमा विभिन्न विद्यालयहरुको निरन्तर अनुगमन तथा मूल्यांकन गरी प्रत्येक विद्यालयगत रुपमा रेकर्ड राखी दण्ड र पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।

१५. यस हिमाली गाउँपालिकाका सम्पूर्ण विद्यालयहरुलाई अंग्रेजी माध्यममा सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरी +२ र उच्च शिक्षामा विषयगत विशिष्टता कायम राख्नका लागि विद्यालय र क्याम्पस वीच समझदारी कायम राखिनेछ ।

१६. शैक्षिक संस्थाहरुको गुणस्तर सुधार गर्न यस गाउँपालिकामा शिक्षा शाखा कार्यालय स्थापना गरी व्यवस्थित शिक्षा प्रणालीको विकास गरिनेछ । विद्यालयहरुको गुणस्तर वृद्धि गर्न तालिमको व्यवस्था, प्रतिस्पर्धाको वातावरण, पुरस्कार एवं दण्डको व्यवस्था गरिनेछ ।

१७. सामुदायिक विद्यालयहरुको समग्र व्यवस्थापनका लागि विशेष खालका कार्यक्रम संचालन गरी **"सवैका लागि र सधैका लागि शिक्षा"** भन्ने नारालाई मूर्तरुप दिन विभिन्न बालमैत्री कक्षा शिक्षण संचालन गरिनेछ ।

१८. कला र संस्कृतिको विकास र संरक्षण गरिनेछ ।

१९. हिमाली गाउँपालिकाको परीक्षा प्रणालीमा एक रुपता ल्याई जसबाट उत्कृष्ट विद्यालय तथा विद्यार्थीलाई पूरस्कृत गर्ने निती लिइनेछ ।

२०. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालयबाट एस.इ.इ उतीर्ण गर्ने दलित तथा विपन्न जेहेन्दार छात्रा-छात्रलाई प्राविधिक डिप्लोमा तहसम्मको अध्ययन गर्नको लागि आवश्यक छात्रवृतिको व्यवस्था गरिनेछ ।

२१. शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न विद्यार्थी शिक्षक अनुपात गणना गरी थप शिक्षक कर्मचारी नियुक्ति गरिने छ ।

२२. शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार ल्याउन विद्यालय अनुगमनलाई प्रभावकारी गरिनु पर्नेछ

२३. विद्यालय स्तरीय, वडा स्तरिय तथा गा.पा. स्तरिय वौद्धिक, शारिरिक, तथा अतिरिक्त क्रियाकलापलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२४. विद्यालयमा गरिने भौतिक निमार्ण तथा अन्य क्रियाकलापहरुलाई बालमैत्री बनाइने छ ।

२५. विद्यालयका प्रअ. शिक्षक तथा विद्यालयसगँ सम्बन्धीत विभिन्न सरोकारवालाहरुलाई नेतृत्व तथा क्षमता विकास गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

२६. शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न विद्यार्थी, शिक्षक, अविभावक वा अन्य सरोकारवालालाई आमस्मिक तथा नियमित प्रोत्साहन गरिने कार्यक्रम लागु गरिने छ ।

२७. सामुदायिक तथा निजी विद्यालयहरुलाई शिक्षा ऐन तथा नियमावली बमोजिमको कानुनी प्रक्रिया अपुग भएका विद्यालयलाई खारिज गरिने छ ।

२८. गा.पा. भित्र कम्तीमा एक विद्यालयद्धारा प्राविधिक शिक्षा प्रदान गरिनेछ विद्यालयहरुमा विद्युतीय हाजिरी गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

२९. गाउँपालिका स्तरमा खेल पूर्वाधार निमार्ण गर्न गाउँपालिका केन्द्र धुलाचौरमा रंगशाला निमार्ण कार्य प्रारम्भ गरिने छ । युवाहरुलाई खलेकूद प्रति आकर्षित गर्नकालागि गाउँपालिका स्तरमा गाउँपालिका अध्यक्ष कप आयोजना गरी खेलाडीहरुलाई सम्मान तथा प्रोत्साहनको कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी यसका लागि खेलकुद विकास कोष स्थापना गरिनेछ ।

३०. युवा स्वरोजगारका लागि आवश्यक नीति तथा कार्यक्रम तय गरिनुका साथै युवामुखी क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ ।

३१. नयाँ प्राविधिक सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिने कार्यक्रम लागु गरिनेछ । गाउँपालिकाका हरेक क्रियाकलापहरु प्रविधियुक्त बनाईनेछ ।

३२. आवश्यकता स्तरिकरण अध्ययन गरी गा.पा. भित्रका सरकारी संघ सस्थाहरुलाई विज्ञान प्राविधिक सम्वन्धी उपकरण प्रदान गरिनेछ । गुणस्तरिय सेवा प्रवाहमा जोड दिइनेछ ।

३३. स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गरी गर्ने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । जुन कार्यक्रमहरु प्रत्यक्ष जनतालाई लाभ दिने खालका हुनेछन् ।

३४. कुपोषण न्युनीकरणका लागि हिमाली गाउँपालिकामा कम्तीमा २ ठाउँमा OTC सेन्टर स्थापना गरी उक्त क्रियाकलापलाई निरन्त्रता दिइने छ ।

३५. यस गाउँपालिका भित्र मेडिकल स्थापना गर्दा आधिकारिक प्रमाणपत्र लिई मात्र सञ्चालन गर्न पाउने नीति ल्याईनुका साथै गाउँपालिकाको आधिकारिक फार्मेसी स्थापना गर्ने नीति ल्याईनेछ ।

३६. जिल्ला स्वास्थ्य कार्यलयको समन्वयमा नेपाल सरकारको नियमानुसार निरक्षर म. स्वा. स्वम. से. लाई व्यवस्थापन गरी साक्षर महिला स्वा. स्वम. से. को व्यवस्था गरिने छ ।

३७. यस गा.पा.को केन्द्रमा तत्कालका लागि उपचारात्मक सेवा सञ्चालन गर्नका लागि ल्याव सहितको जनशक्ति सामाग्री र भौतिक पूवाधारको व्यवस्थाका साथै स्वास्थ्यको पहुँचमा नभएका वडामा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइको व्यवस्था गरिने छ ।

३८. विद्यालयमा प्राथमिक उपचारका लागि पहिलो सहयोग बाकस (First aid box) वितरण गर्ने नीतिको व्यवस्था गरिनेछ ।

३९. यस गाउँपालिकामा रहेका छाउपडी प्रथा तथा छुवाछुत प्रथा लगायतका कुप्रथालाई अन्त्य गर्ने नीति ल्याइनेछ ।

४०. यस गा.पा.लाई फोहोर मूक्त गा.पा. वनाउने विभिन्न सरसफाइ सम्वन्धी कार्यक्रम लागु गरिर्नेछ ।

४१. जनसङ्ख्या नियन्त्रण तथा वातावरणीय संरक्षण गरिने कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

४२. बालबालिकाको चौतर्फी विकासका लागि प्रतियोगितात्मक, मनोरञ्नात्मक र सामुहिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

४३. भिन्न क्षमता भएका नागरिकका लागि क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछन् । आर्थिक उपार्जन तथा जीवन स्तर उकास्नका लागि सीपमुलक तालिम र क्षमता विकासका क्रियाकलाप संचालन गर्नु पर्नेछ ।

४४. यस हिमाली गा.पा.मा सरकारी तथा गैरसरकारी सस्था. वाट लागु गरिने सम्पूर्ण कार्यक्रमहरु सम्वन्धीत गै.स.स. संग समन्वय गरी एकद्धार प्रणाली मार्फत कार्यक्रम कार्यन्वयन गरिनेछ ।

४५. गाँउ पालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, र बिषयगत शाखाका कर्मचारीहरुमा chain of command सेवा प्रवाहमा प्रतिबद्धता , सेवा ग्राहि प्रति उत्तरदायि , जवाफदेहिता कायम गर्नका लागि कर्मचारी आचारसंहिताको पूर्ण रुपमा पालना गरिने छ ।

४६. गाउँपालिकाको व्यबस्थित विकासको लागि सल्लाहकारहरु ,विषय विज्ञ, consultant र अन्य आवश्यकता बमोजिम जनशक्ति नियुक्ति तथा व्यबस्थापन गरिनेछ ।

४७. सुशासन स्थापनाका लागि आवश्यक कानून, नियम, विनियमावली, कार्यविधि आदिको निर्माण गरि लागू गरिनेछ ।

४८. कार्यलय समयबाहेकको अवधिमा कामगर्ने कर्मचारीलाई आवाश्यक रकमको व्यवस्था गरिनेछ ।

४९. गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता विकासका लागि भौतिक पूर्वाधार विकास तथा अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

५०. गाउँपालिकालाई आवश्यक मेसिनेरी औजार, ढुवानीका साधन र सवारी साधनहरु खरिद गरिनेछ ।

५१. हिमाली गाउँपालिका भौगोलिक रुपमा अति विकट भएको र यस क्षेत्रमा कर्मचारीहरुलाई काम गर्न उत्प्रेरित गर्नको लागि कार्य वातावरण सहज बनाउनुका साथै आवश्यक प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।

५२. यस हिमाली गाउँपालिकामा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संघ सस्थाहरुलाई एकद्धार प्रणाली मार्फत विभिन्न भौतिक निमार्ण तथा क्षमता विकासका क्रियाकलाप सञ्चालन गरी जनताको जनजीवन स्तरमा सुधार ल्याउने नीति लिईने छ ।

५३. जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरुका लागि आचारसंहिताको पालनामा विशेष जोड दिईने छ ।

५४. गाउँ कार्यपालिकाको बैठकबाट स्वीकृत बैठक सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधिको पालनामा जोड दिइनेछ ।

५५. शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड, २०७२ को पालनामा जोड दिईनेछ ।

५६. प्रत्येक वडाका सडक, खानेपानी, सिंचाई र फोहोर व्यवस्थापन गर्न योजना बैंक निर्माण गरी सम्बन्धित क्षेत्रवाट कार्यान्वयन गर्ने ।

५७. हिमाली गाउँपालिकाका स्तरिय गौरव योजनाहरुमा जस्तै रंगशाला निर्माण कुवाडी लघु जलविद्युत आयोजना , कर्णाली करिडोरबाट सातै वडामा सडक , धिम खानेपानी ,धुलाचौर खानेपानी , औद्यौगिक क्षेत्र प्राविधिक शिक्षालय जडिबुटी उद्योग लगायतका अन्य भौतिक पूर्वाधारको DPR तयार गर्नुको साथै हाल निमार्ण भईरहेका तथा पूरा नभएको आयोजनाहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

५८. खानेपानी, सिचाई लगायतका भौतिक योजनाहरुमा कम्तीमा ५ प्रतिशत मर्मत सम्भार कोष खडा गरिनेछ। ।

५९. उपभोक्ता समितिबाट सम्पन्न गरिने योजनाहरुको लागी आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिक भित्र स्थनीय स्रोत परिचालन निर्देशिका २०६९ बमोजिम कार्य प्रकृया संचालन गरिनुका साथै कार्य विवरणको कार्य तालिका बनई लागू गरिनेछ ।

६०. यस गा पा को बाँधुदेखि कुवाडी सम्म कर्णाली कोरीडोर निर्माणाधिन अवस्था छ । यो आ व मा यस कोरीडोर छोएका वडानं. ४, ५,६,७ मा निमार्ण भइरहेका सडकहरुलाई आगामी सालमा पनि निरन्तरता दिईनुका साथै वाँकि ३ वटा वडाहरुमा मोटरबाटो पुऱ्याउनको लागी आवश्यक सम्भाव्यता अध्ययन गरी सडक निमार्ण गरिनेछ ।

६१. आत्यावश्यक मेशनरी तथा निर्माण सामग्री खरिद हुने योजना बाहेक अन्य योजनामा कुल लागतको २५ प्रतिशत सम्म पेश्की रकम दिईने निति लिईने छ ।

६२. गाउँपालिका भवन र वडा कार्यालय भवन निर्माण गर्नको लागि निशुल्क रुपमा जग्गा उपलब्ध गराउने वडालाई प्राथमिकता दिई आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

६३. गाउँपालिकामा अन्य संघ संस्थालाई कार्य संचालनमा सहजताका लागि साझेदारी कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।

६४. महिला, बालवालिका, किशोरी, युवा, जनजाती तथा पछाडि परेका सिमान्तकृत बर्गलाई व्यवसायिक सीपमुलक क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

६५. यस हिमाली गाउँपालिकाको उत्तरी क्षेत्र सैनचौर लगायतका क्षेत्रमा अबैधरुपमा जडिवुटी तथा वन्यजन्तुको चोरी शिकारी भएको हुँदा सुरक्षा बलको स्थापनाका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।

६६. समृद्धिका लागि वन भन्ने मूल नारा लाई आत्मसात गदै सामुदायिक वन ,कवुलियत वन , रानी वन क्षेत्रको संरक्षण तथा सम्वद्धन गर्न आवश्यक सुरक्षाको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

६७. सुशासन कायम गर्नका लागि गाउँपालिका तथा वडामा नागरिक वडापत्र, सर्तकता केन्द्र साथै प्रत्येक वडामा सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्र स्थापना साथै प्रत्येक वडामा कम्तीमा एक जना मेलमिलापकर्ताको व्यवस्था गरिनेछ । नागरिकहरुको गुनासाहरुलाई व्यवस्थापन गर्नको लागि गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको विकास गरिनेछ ।

६८. गाउँपालिकाभित्र गाउँ प्रहरीको स्थापनाका लागि आवश्यक नीति बनाई कार्यन्वयन गरिनेछ ।

६९. गाउँपालिका भित्रका पसल होटल अनिवार्य दर्ता गरी मात्र संचालन गर्ने निति लागु गरिने छ ।

७०. गाउँपालिकाको केन्द्र धुलाचौरमा सार्वजनिक पार्क निमार्ण गरिनेछ ।

७१. साना सिचाई कार्यक्रम लाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

७२. तरकारी फलफुल तथा जडिबुटीको विरुवा उत्पादन कार्यलाई वृद्धी गर्न प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

७३. आर्थिक क्षेत्रको विकासको लागि २० बर्षे दिर्घकालिन र ५ बर्षे अल्पकालिन रणनिति तय गरिनेछ ।

७४. कृषि उत्पादनलाई प्रोत्साहन र विक्री वितरणमा सहजता ल्याउन गाउँपालिका केन्द्रमा पुर्वाधार विकास गरी साप्ताहिक कृषि,पशु पंक्षी हाटवजार संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।

७५. स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित सीप मुलक कार्यक्रम संचालन गरी कम्तीमा प्रति बर्ष १५ जना रोजगारी हुने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७६. रैथाने तथा अपहेलित बालिको उत्पादन र संरक्षणमा जोड दिई बजारिकरण गरिनेछ । रोग किरा नियन्त्रण,रसायनिक मल प्रविधिलाई निरुत्साहित गर्दै जैविक प्रविधी संचालन गरिनेछ ।

७७. जल,जंगल,गैरकाष्ठ वन पैदावार,जडिबुटी,फलफुल खेति,पशुपालनमा आधारित उद्योग(जटिबुटी प्रशोधन,अल्लो भाङ्ग्रो, स्याउ प्रशोधन,उन प्रशोधन, मह प्रशोधन , गैरकाष्ठ,वास,निगालोका सामग्री आदी) संचालन गरिनेछ साथै उद्योग धन्दामा आधारित परिवारका बच्चाका लागि दिवा स्याहार केन्द्रको ब्यवस्था गर्ने नीति लिईनेछ ।

७८. बन ,भुसंरक्षण,कृषि तथा पशुपंक्षि विकास क्षेत्रको साझेदारीमा कृषि फार्म, सामुदायिक वन ,पहिरो ग्रस्त क्षेत्रमा डाले तथा बहुवर्षिय घाँस खेति , जडिबुटी खेति ,फलफुल विकासका कार्यक्रम संचालनका कार्यलाई अघि सारिनेर्छ ।

७९. 'गरिबी मुक्त हाम्रो हिमाली, खेती गरौ पशुपंक्षि र कृषिवाली' भन्ने नीति अर्न्तगत कृषि तथा पशु पंक्षि क्षेत्रको बिकासका लागि नियमित अनुगमन प्रणाली कृषिजन्य ,दुग्ध जन्य पदार्थको उपयोग,प्रशोधन र बजारीकरण कार्यक्रम, लोप उन्मुख पशु पंक्षि ,बालिनालिको स्थानीय तथा पर स्थानिय रुपमा संरक्षण ,अण्डा ,मासु ,दुध,खाद्यान्न बालि, फलफुल ,तरकारी,नगदेवालिमा आत्म निर्भर वनाउने, कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

८०. **"हरियो वन नेपालको धन"** कार्यक्रम संचालन नीति अर्न्तगत कर्णाली करिडोर, र अन्य शाखा रोड, बाढी, पहिरो प्रभावित क्षेत्रमा तटबन्धन, वृक्षारोपण गर्ने दिर्घकालिन रणनिति तयार गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

८१. लोप उन्मुख बन्यजन्तु बाघ, हिमचीतुवा, भालु, झारल, नावर, घोरल, कस्तुरी, मृग, डाँफे, कालिज जस्ता जिवजन्तु तथा चराचुरुङ्गी संरक्षण, डढेलो नियन्त्रण, वनअतिक्रमण नियन्त्रण, चोरी सिकारी नियन्त्रण जस्ता जनचेतना मुलक कार्यक्रममा जोड दिईनेछ ।

८२. यस गाउँपालिकाको धुलाचौर, कवाडीमा रहेको खाद्य तथा नुन डिपोलाई निरन्तरता दिदै, विच्छ्याँका लागि स्थायी खाद्य तथा नुन डिपो राख्न विषेश पहल गरिनेछ ।

८३. वजार क्षेत्र तथा धार्मीक क्षेत्रमा खानेपानीका धारा र सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरी पूर्ण सरसफाई युक्त हिमालीगाउँपालिका बनाउने नीति अघि सारिनेर्छ ।

८४. बन जंगल संरक्षण सम्बर्द्धन गर्न चौपायालाई चरिचरन नियन्त्रण कार्य गरिने छ ।

८५. बातावरण संरक्षणका लागि जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका कार्यक्रम , वन तथा बातावरणका कार्यक्रम गरिने छ । गाउँपालिकाभित्र हुने भूस्खलन, बाढीपहिरो ,आगलागी ,भुकम्प आदि जस्ता प्राकृतिक विपत्ति र अन्य कृतिम विपत्तिबाट तुरुन्त राहत कार्य गर्न गाउँपालिकामा सशस्त्र प्रहरी , नेपाल प्रहरी ,जिल्ला प्रहरी र नेपाल रेडक्रससंग समन्वय गरि तुरुन्त प्राथामिक राहत र दिर्घकालिन योजना बनाउन गा पा मा विपद व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना गरिने छ । विपद व्यवस्थापनका लागि अस्थाई आश्रयको व्यवस्था गरिने छ ।

८६. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालित ठुला आयोजनाहरुको निर्माणमा बातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन र बायो इन्जेनिरिङ्ग (Blo Engineering) को प्रविधि अवलम्बन गर्दै लगिने छ ।

८७. हिमाली गाउँपालिकामा पर्ने सामुदायिक वन र कबुलियति वनको संरक्षण र सम्वर्द्धन गरिनुका साथै थप प्रभावकारी विकासका कार्यक्रम ल्याइने छ ।

८८. संचार क्षेत्रको विकासका लागि प्रत्येक वडामा फोन सेवा,ईन्टरनेट सेवा,गाउँपालिकामा मिडियाहल विस्तार कार्यक्रममा जोड दिईने छ ।

८९. गाउँपालिका भित्र गाउँ प्रहरीको व्यवस्थापनमा पहल गरिने छ।

९०. गाउँ पालिका भित्रका पसल होटल अनिबार्य दर्ता गरी मात्र संचालन गर्ने निति लागु गरिने छ ।

धन्यवाद